

Latweeschu Uwisjes.

Nr. 38. Zettortdeenâ 22trâ September 1849.

No Birschumuischas.

Wissa wassara bija lohti flapja, bet 2trâ un 3schâ September til stipri lihje, ka muhsu uppites ispluhde — schinni gaddâ jau zettortâ reise — schee pluhdi bija leelaki ne ka pawasfarâ. Masi un leeli tilti tappe aisnesti, uhdens gabje weetahm pahr wassarajeem, pahr apsehteem un neapsehteem laukeem, pahr leelzelkeem, eestrehje schluhnds kas pilni ar feenu, un apnehme feena kaudses. Semjôs laukôs ne mas ne warr feht, zitti lauki gan apsehti, bet ne ezzehti. Labbibu, kas wehl laukâ stabweja, fadihge, ne nowesti rudsi tappe aisnesti — kartuppeles stahw uhdeni. Tai nakti no 25tâ us 26tu August kartuppefu slimmiba, kas jau weetahm bija rahdijusees, kritte us wissahm kartuppelehm. Mahlu semmê tahs jau wissai sapuuischas — ak zil leela muhsu stahde! — Buhs atkal gruhts gads.

P.

Uisgahjuscham draugam par peeminnu.

Tai gan jaw dascha peeminneschanas un noschehloschanas wahrdu par Selgawas nelakia mahzitaja Pantenius nomirschanu schinnis Uwisjes effam lassijuschi, es tomehr ne warru palikt, to mihlestibas un pateesibas leezibu par winnu scheitan ne dewis, ko winsch til pilnigi un til labbi pelnijis.

Tahla semmê buhdams, dabbuju to behdigu sianu no Pantenius nomirschanas, kas mannu firdi lohti fatreeze, tapehz ka es to ne dohmabt ne biju dohmajis, ka winsch, ko es labbâ wesselibâ biju atstahjis, til ahtri aisees, — un ka winsch man bija lohti mihlsch un ustizzams draugs no jaunahm deenahm, un mehs bijam

weenâ prahta eeksch muhsu dohmahm un apneimschanahm Deewam par gohdu, un teem maseem lautineem, pee kurreem Deews muhs par ganneem bija lizzis, un wissai Latweeschu tautai par labbu. Pahrnahjis sawâ weetâ no dauds un daschadahm sihmehm gan manniju, ka neween mannim, bet dauds zitteem ar winnu leela manta suddusi. So pateesi, nelaika Pantenius bij weena Deewa dahwana, gan sawam laulatam draugam un saweem behrnineem un peederrigeem — gan sawai draudsei, gan wissai Latweeschu tautai, un wisseem, pee kurreem un ar kurreem Deews winnam lizzis dsihwoht. Ko winsch ka mahzitajs strahdajis un puhlejees sawâ draudse, ko winsch Latweescheem par deewischfigu prahta apgaifmoschanu Uwisjes un zittur rakstijis, ka winsch lungus un laudis us stohlu uszelschanu usstubbinajis un sawas stohlas ruhpiigi apkohpis, kahdu Deewu un zilwekus mihledamu firdi winsch turrejis un daschadi parahdijis, kahdu labbu fehllu Deews winnam dewis isfeht — to juhs wissi sinnat, pee kurreem winsch dsihwojis, tapehz es to schewairs ne gribbu plaschaki isteikt. Bet to es peeminneschu, ka mums peeklahjahs Deewam pateikt un Deewu pasemmigi slaweht, ka winsch tahdus wihrus wehl pasaulê suhta — un kad Deews tohs atkal no mums atnemm, tad Deewa schehlastiba, kas mums eeksch tahdeem wihereem atspihdejusti, labbâ peeminnâ turreht, un wissu labbu, ko Deews mums zaur winneem darrijis, firdi paturrecht, un tâ ar winneem garrâ saweenoti palikt eeksch Deewa. Zilweki peedsemm un zilweki nomirft, bet ta Deewa swebtiba, kas eeksch dascheem zilwekeem mums atspihd, ta ne nomirft, un ko kahds zilweks eeksch Deewa irr darrijis, tahds darbs arri ne nomirft wiss.

Lapeh, tu Zelgamas Latweefchu draudse, peeminni fawu aisgahjuschu labbu mahzitaju, un gohda wiannu peh, wianna nahwes, zif tu spehji un prohti, un falki taweem behrneem, kas wiannu wehl naw pasinnufchi, kahds wiansch tewim irr bijis — tas buhs tew par gohdu un flawu — bet dohdi arri Deewam gohdu, kas tewim to mahzitaju bij dewis un tew zaur to daschadi swehtijis, un lai eefsch tewim paleef un auglus nefs tas wahrds un darbs no Deewa, ko nelai kis pee tewim runnais un strahdajis, un paleez ta fawa garrà ar wiannu weens eefsch Deewa, un zerre, ka Deewa rohka naw pahsinata, un Deews warr un grihb tewi wehl jo prohjam garrigi apstwehtih.

Rà tee faules starrini iseet no fawa gaischa, spohscha amota un paschus preezigus eepreezina pasaulè, un ifkatris starrinsch irr weens Deewa behrns, un isdarra fawa tehwa prahtu, un to isdarrijis un ispihdejis atkal isdseest un nosuhd pasaulè, un greeschahs atpakkat pee ta, kas wiannu suhtijis, un tai faulei ne kad ne peetruhst faws gaischums un fawi starrini, jo lai tohs gan islaisch, tee jaw greeschahs atpakkat pee wiannas — tapatt ta muhschiga mihlestiba laisch fawus starrinus, tahs deewabihigas dwehfeles pasaulè, un tahs spihd fawu laiku un isdseest schè un greeschahs atpakkat, tur atkal no jauna jo jauki spihdeht, un wiffi starrini tur atkal falassahs un weenojahs un mihlejahs eefsch Deewa, eefsch tahs muhschigas faules — un schai faulei nekad ne peetruhst fawa swehtiba. „Deews irr mihlestiba, un kas eefsch mihlestibas paleef, tas paleef eefsch Deewa un Deews eefsch wianna.“

20tà August 1849.

Richter, Dohbeles mahzitajs.

Labs padohms pee meefas eewainofchanas zaur ugguni.

Salassi nahtres, leez tahs pawehni drufzin fawihst, fapihdi tad lappas, seedus, katus weenà buttele, usleij stipru spirtu wirsù, aisproppe scho blaschli zeeti, un stahdi to pahri

deenas faulgohsi, — tad dabbusi brangu sattu fullu, ar ko pee kahdahm meefas-fadedsinaschanahm weenu, diwi, woi trihs reises, allasch dirweju stundu starpà tahs fadedsinaschanas-kaites irr apmasgajamas. Tu warri arridsan scho fullu drufzin plahnaku fataisih ar uhdeni, tad luppatinu eemehrkt, un to us fawu wahti usklaht. Kad tà darrisi, tad tawas fahpes tuhdaia apstahfees, un ne kahdas tulsnas us taru kaiti ne zelsees. To apleezina weens kungs no Rihgas, kas par 20 gaddem reisu reisehm schahs fables jau ar labbu laimi irr isprohwejis.

W.

M a h t e s m i h l e s t i b a .

Pasalka.

Birma dseefma.

Behrni mihlais! — Uk schohs wahrds dsirbi! —
Mahzees jelle wairak pasihst schè
Mahtes = mihlestiba! — mahtes = firbi!
Rà ta tew' warr mihleht pasaulè!

Ja schi dseefmina pee firbs tew eetu, —
Ja scho stahstu mihstu turretu,
Schauschalas tad tew zaur firbi streetu,
Nepaklausihst kaut kad memminu! —

Behrni, labbas mahtes mihlestiba,
Ne warr muhscham pilnam atmaksahst;
Laf, ja tee ar behrna = paklausibu
Dsennahs labpraht darriht mahtes: praht',

Tad irr gan, un Deews un mahte swehti
Winnu pasaul's = dsihwes = laizinu,
Ka teem launums ne peekuhst tif lehti.
Behrni! kaut juhs to apdohmatu!

Bet teem wai! kas mahtei ne paklausu;
Lahdeem sikti klahsees pasaulè!
It ka laiwu juhrà wehtras daufo,
Tà tohs daufih pohstis un nelaimè!

Kahdai mahtei — fur? — Kas par to dallas
Zums? — Mass wahrigs behrnisch peedsimma.
Darba deht kaut wiannai mas bij' wallas,
Laf ta to pareisi aptohpa.

Kad pee darba lihds ar jitteem gahja,
Sawu masu wahju behrniu
Wanna mahjäs weenu ne = atstahja,
Bet to nefa lihds us mugguru.

Kamehr zitti fataisfjahs strahdaht,
Winnai bija janopuhlejahs
Wahjam behrnam duffas = weetu gahdaht, —
Lihds ar zitteem strahdaht jasteidsfahs

Un kad zitti apsehdahts pee maifes,
Ehda, dsehra — stundu atpubtahs,
Winnai jaturr bij' par behrnu raisef:
Jasihbina, janotibri tas.

Daudsreis masais kihwetees arr' sahja, —
Ka jau tas, fo spaida flimmiba;
Kaut bij' jasteids strahdaht; tatschu nahja
Behrnu kluffeht, mahte mihliga.

Wakkarâ, kad deenas = darbi beidsfahs
Un ik lotris strahdneeks peekuffis
Meerigs sawâ duffas = weeta feidsfahs,
Mahte ne dabbuja duffeht wiss:

Wahjais behrns bij' ja = aukle us rohkahm,
Ja = apfohpj un janomeerina.
Ik, kas mahtei tas par grubtahm mohkahm,
Peekuffuschai stahweht nomohdâ!

Tak tabs mohkas, fo tahds behrninsch darra
Winna wiffas lehni pahrzeeta;
Pahrnemta no mihlestibas = garra,
To ar mahtes = preeku glabbaja.

Schuschinaja mihlibas = pawehni,
Gahdaja tam meer' un kluffumu;
Padseedaja brihscham arr' wehl lehni
Klaht tam kahdu jauku dseesminu:

„Kusch man behrnin! — duffi meegâ gahrda!
Tutsch nu saldi! — neka ne bihtees!
Tawa mihlâ Pestitaja wahrda,
Kas par tew' arr' behrninsch nolaidées.

Winsch arr' tawu dwehshel' ispestijis,
Tew' par fargu dewis engeli;
Arri tew us debbes eeswehtijis.
Duffi behrnin, saldi, meerigi!

Skat jau tumsch, un kas ween dsihwes us duffu
Taggad dohdahs saldâ meedfinâ.
Swaigsnes jauti spihd pee debbes kluffu,
Kahd', ka Deewa aze irr nomohdâ.

Mahtes = mihlib' turr par tewim wakti, —
Deewa = mihlib' debbes = gaischumâ!
Kad es peekuffuse snauschu nakti,
Muscham ne snausch debbes = mihliba!

Schê irr Betel — schê irr debbes = wahrti!
Deewa eng'li nolahpj — uskahpj te;

Tee irr Deewa sullaini, un fargi,
Kas schê winna mihlus apwakte.

Winnu spahrnu = wehsmiau woi manni?
Woi tu juhti winna klohtumu?
Ik! tee glabba tew' — tee farga manni,
Kad mehds duffam saldu meedfinu.

Duffi saldi — behrnin mihlais, duffi!
Sapnôs spehlejees ar engeleem!
Kad mehds wiffi duffam ap tew kluffi,
Lai tee rahdahs tew' par beedrineem!

Tee jo labbak tawu wahjuminu,
Ne ka mahtes = rohkas, stiproht spehs!
Tee ar engelischku = salduminu
Tawu ruhktu firdi eepreezehs!

Jesu! nahzi swehtidams schihs mahjâs,
Tu jau mahtes klaus' un behrnus mihl', —
Tawas zauridurtas rohkas, sahjas,
Maseem saldu duffu nakti wehl!

Ik lai tawa mihla spahrnu = ehna
Pahr scho wahju behrnu nolaischahs,
Ka winsch saldi aismeeg meegâ lehnâ,
Duffoht mees' un gars tam atspirgstahs!

Taws winsch irr, Tu patâ to mannim dewis!
Tew pee firds to swehti peespeeschu!
Upschgele muscham to preeksch femis!
Dohd tam atsicht tawu mihlibu!

Ja Tu preeku mannim ne peeschkirtu,
La schihs dsihwes = laiku usstattoht,
Uff'ras ween man pee schi behrna birtu;
Bet Tu dsihwo, un man preeku dohd'!

Upseds winnu, Kung's! ar tawahm rohkahm,
Winnu pirmas mainas dseedini!
Sargi to par mees' un dwehshel's mohkahm!
Tu jau winna firdi pasihsti.

Gan zaur wezzaku apgrehkschanohs
Lihds ar pirmu dwaichu grehs tam klaht!
Bet zaur tawu mihlu usnemtschanohs,
Pestihst wiffus, — schikihsti winna praht'!

Dshwib's = grahmata leez winna wahrdu,
Pasoul's = zellu ne lauj staigah tam!
Tawu wahrdu darri winnam gahrdu!
Sargi to no grehfu = blehdibahm!

Ganni to! — lai ne redsu es ejam
Muscham to us sweschu gannibu;
Bet eeksch tawahm Paradihses = lejam
Turramees pee tew ar tizzibu!

Za zaur behdu = nakt' tam ja = eet buhtu, —
Daudsreis jaraud ruhktas ofaras;
Weegli ni tad tam scho muhschu gruhthu!
Nahd' tam garrâ debbes = preezibas! —

Duffi tad nu behrnia meegâ gahrda,
Deewa eng'la spahrni temi fedf!
Kas schè aismeege Jesus Kristus wahrda, —
Sapnôs debbes atwehrtu tas redf! —

(Zurpliffam wairak.)

Zeeſas fluddinaſchanaſ.

Bruckenes pagasta teefa zaur scho usajina tohs pee
schis dsimtsmuishas peerakstius brihwus arrajus An-
dreiju Drunowsky un Uhdolpu Dunkertu dehl winnu pabr-
rakstischanas dewinu mehneschu starpâ no appakſchra-
ſtitaſ deenas scheid peeteiltees, jo wehlaſ ar winneem
peh3 likkumeem fâ ar wasankeem darrihs. Bruckenes
pagasta teefa, tai 30tâ August 1849. 1

(Nr. 157.) Pagasta wezzakajs G. Schimming.
Pagasta teefas ſtrihweris Sehring.

Zee nepaſiſtami ihsu mantineeki ta schè nomirruscha
pee Kalwenes pagasta peerakſiita neprezzeta Latweeta
Kristapa Kronberga, kas Suhres muishâ par ſtallmei-
ſteru deenejis un tohti maſ mantas atſtabjis, — tohy
no Suhres pagasta teefas zaur scho usajinati un pree-
ſchâ ſaukti, ſawas pareiſi apleezinataſ melleschanaſ
un praſſiſchanaſ lihds to 26to November f. g. schè pee-
meldeht un ſawu mantibu ſanemt. Suhres pagasta
teefa, tai 27tâ August 1849. 1

(Z. S.) ††† J. Walter, pagasta wezz.
E. Hagensfeld, teefas ſtrihweris.

Krohna Birſchumuishas pagasta teefa usajina wiſ-
us tohs, kam kahdas taiſnas parradu praſſiſchanaſ
buhtu pee ta Sollasmuishas Luggeneeku mahjâſ no-
mirruscha Stukmannmuishas ſemneeka Randa n
Reina Romano wski, ta kâ arridsan wiſſus tohs
kas tam nomirruscham kaut ko parradâ palikkuschi, lai
tee ar ſawahm praſſiſchanaſhm un ſaidrahm peerahdi-
ſchanaſhm dirweju mehneschu starpâ, un wiſwehlaſ
lihds 10tu November mehn. deenu schinni gaddâ ſchei-
tan atſauzahs, jeb peh3 kluffu zeeſch. Birſchumuishas
pagasta teefa, tai 6tâ September 1849. 3

(Nr. 657.) Pagasta wezzakajs Zahn Rubben.
Pag. teefas ſtrihw. Pieventhal.

Krohna Umburgas pagasta teefa zaur scho usajina
wiſſus tohs, kam kahdas taiſnas parradu praſſiſchanaſ
buhtu pee ta nomirruscha nohmneeka Zahn Jakobsohn
no tahs pee Umburgas peefſchirtas Zeemaldu muishas
Smeddu mahjahm, tai 10tâ November f. g., kas par
to wegnigu un iſſlehgſchanaſ terminu nolikts, ſawas
praſſiſchanaſ ar derrigahm peerahdiſchanaſhm ſcheitan
peedoht, jo wehlaſ neweenu wairis ne klaufihs. Krohna
Umburgas pagasta teefa, tai 5tâ September 1849. 2

(Nr. 790.) Gutmann, teefas wezzakajs.
Brunowski, teefas ſtrihweris.

Zitta fluddinaſchanaſ.

Umburgas meſchâ irr duhkans ſirgs, 8 gaddus
wezs, ſaglim nodſihts un ſcheid atweſis. Talabb teef
tas, kam schis ſirgs peederr, usajinahts, ſeſchu ned-
delu starpâ ar ſawahm peerahdiſchanaſhm ſcheid peeteil-
tees un prett barroſchanaſ- un fluddinaſchanaſ atlih-
dsinaſchanaſ ſawu ſirgu panemt. Umburgas meſcha
lunga muishâ Sablina, tai 2trâ September 1849. 2

Muishas waldischanaſ.

*****
Zaur scho es wiſſeem ſinnamu darru, ka es ar
scho deenu ſawu
Tabakas: un Zigarru: Pabrihki
Benjamina Schmehmanna lunga namimâ, Kattolu
eelâ, eſnu atdarrijis un apſohlohs iſklatru, kas pee
mannim tabaku woi zigarres grihb pſekt, peh3 pa-
tiſſchonaſ apdeeneht.
Zelgawâ, tai 6tâ September 1849. 1
E. J. Ueſſche.
*****

Sinna par jaunu gramatu.

Rihgâ Kattolu baſnizos namimâ pee Latweeſchu drau-
dſes mahzitaja irr dabbujami:

Spreddiki us wiſſahm gadda ſwehtdeenaſhm un ſwehtku
deenaſhm, ko Rihgas Kattolu baſnizâ fluddinajis,
un taggad, wiſſeem Latweeſchu Kattoleem par gar-
rigu labbumu, lizis drikkieht Simſorianus
Mieleſchko, ſwehta Dominikla eeſtadhiſchanaſ
Preeſteris un Rihgas Kattolu baſnizâſ mahzitajis. 2

Makſa ſaſeeti bes wabla 1 rub. 50 kop. f.

Brihw drikkieht.

No juhrmallas-gubernias aughtas waldischanaſ puffes: Hofrath de la Croix.